

Plan van Aanpak Landschapsonwikkelingsplan gemeente Bergen

Opdrachtgever: Wim Bierman
Opdrachtnemer: Marleen Wijnker
Projectleider: Pieter Korstanje
Datum: 31-1-2011
Versie: versie 2.0

Inhoudsopgave

H1	Inleiding	3
1.1	Opdracht	3
1.2	Doel	3
1.3	Gebiedsopgaven	4
H2	Projectbeschrijving	4
2.1	Stappenplan	4
2.2	Resultaat	6
H3	Projectorganisatie	7
H4	Planning en budget	8
4.1	Planning	8
4.2	Budget	8
4.3	De risico's	9

H1 Inleiding

1.1 Opdracht

Op 28 oktober 2008 is bij de vaststelling van het “Kaderbesluit voor de uitwerking van de Structuurvisie Bergen Landelijk Gebied” een motie aangenomen waarin het college wordt opgedragen een landschapsontwikkelingsplan op te stellen.

Aangenomen motie (voor: alle raadsfracties (GL, D66, VVD, GB, PvdA, CDA, Bobbes))

- Kaderbesluit structuurvisie: Opstellen van Landschapsontwikkelingsplan (LOP)
 - Draagt het college op:

Te komen tot het opstellen van een Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Bergen.

In 2009 is reeds opdracht verstrekt voor het opstellen van een landschapsontwikkelingsplan aan bureau Brons & Partners. Op dat moment was de verwachting dat er een snelle afronding zou zijn van de Structuurvisie Landelijk Gebied. Het LOP is onderdeel van de uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie Landelijk Gebied. De Structuurvisie Landelijk Gebied is uiteindelijk in december 2010 vastgesteld. Daarom wordt in 2011 pas daadwerkelijk met het landschapsontwikkelingsplan gestart. In 2009/2010 heeft er als voorbereiding op het LOP al wel een inventarisatie van groene landschapselementen plaatsgevonden.

1.2 Doel

Een landschapsontwikkelingsplan geeft een gemeente de mogelijkheid om een visie op het landschap uit te werken in wensen en concrete en uitvoerbare projecten. Een landschapsontwikkelingsplan is erop gericht zo goed mogelijk het landschap in stand te houden. Maar dat niet alleen, het landschap moet ook de kans krijgen zich verder te ontwikkelen.

Daarnaast vormt het LOP een belangrijke bouwsteen voor de uitbreiding naar verder beleid in bijvoorbeeld bestemmingsplannen. Verder vormt een LOP een kader om ruimtelijke ingrepen in het landschap te toetsen (overigens zonder verplichtende, formele, juridische status). Bij de totstandkoming van het LOP worden de burgers betrokken, waardoor draagvlak ontstaat voor het landschapsbeleid.

Staatssecretaris Faber van LNV bij de presentatie van het gewijzigde Besluit Ontwikkeling van landschappen (9-11-2001):

- Een bijdrage leveren aan de dynamiek en daarmee aan de kwaliteit van het landschap,
- Lokale en regionale initiatieven zodanig stimuleren dat identiteit en verscheidenheid van het landschap wordt versterkt,
- De zorg voor de ontwikkeling van het landschap dichterbij de burger en het lokale bestuur te brengen,
- Daadwerkelijk de uitvoering van landschapskwaliteit in gang zetten,
- Zorgen voor een helder kader op lokaal niveau voor de beoordeling van ingrepen uit oogpunt van landschapskwaliteit

Het ministerie van LNV heeft in 2009 de regeling LNV-subsidies onderdeel ‘Ontwikkeling van landschappen’ opengesteld. Deze regeling houdt in dat gemeenten tot 50% subsidie kunnen krijgen voor het opstellen van een landschapsontwikkelingsplan. Niet alleen de kosten voor het maken van het plan zelf worden gehonoreerd, maar ook voor investeringen die zijn gedaan voor het communiceren, voor onderzoeken en inventarisaties die nodig zijn voor een goed plan en voor inspanningen om de uitvoering te garanderen en financiering van de grond te krijgen. Om

voor subsidie in aanmerking te komen wordt een aantal eisen gesteld aan het plan, de procedure en de aanvrager. De gemeente heeft in 2009 een subsidieverzoek ingediend, dat gehonoreerd is. Een van de voorwaarden is dat er uiterlijk op 1 december 2011 een definitief plan moet liggen dat is goedgekeurd door de raad.

1.3 Gebiedsopgaven

Weke gebiedsopgaven/thema's komen in het LOP aan de orde? In de Structuurvisie Landelijk Gebied zijn reeds de grote lijnen voor de ontwikkeling van het landelijk gebied uitgezet (wat willen we waar). In het LOP wordt uitgewerkt op welke wijze (hoe) dit gebeurt. Er worden keuzemogelijkheden in beeld gebracht en er wordt richting gegeven aan de financiering van de opgaven. Het LOP vormt daarmee een belangrijk uitwerkingsinstrument voor onderdelen van de structuurvisie. Als plangebied wordt het buitengebied van Bergen aangehouden. De kernen doen dus niet mee. Eventuele relaties met aangrenzende gemeenten worden wel meegenomen.

In het LOP komen de volgende gebiedsopgaven/thema's aan de orde:

- Duurzame instandhouding buitengebied
 - Tegengaan verrommeling.
 - Paard en landschap.
 - Beeldkwaliteit randen bestaande kampeerterreinen.
 - Instandhouding/herstel landschapselementen.
 - Bescherming duinrellen.
- Ontwikkeling buitengebied
 - Ontwikkelingen agrarische sector (schaalvergroting, bouwblokvergroting, ruwvoederteelt, vrijkomende agrarische bebouwing).
 - Uitgangspunten voor 'grondbank'.
 - Natuurontwikkeling in cultuurhistorisch waardevol gebied.
 - Aanleg recreatieve routes (met name kano-, ruiterroutes).
 - Beeldkwaliteit nieuwbouw in buitengebied (Het LOP levert uitgangspunten aan voor Bestemmingsplan Landelijk Gebied Zuid).
 - Landschappelijke afronding dorpskernen. In algemene zin zal het LOP aanbevelingen geven hiervoor.
 - Beeldkwaliteit kamperen bij de boer.

H2 Projectbeschrijving

2.1 Stappenplan

stap 0: Inventarisatie landschapselementen

- In 2009/2010 heeft als voorbereiding op het LOP een inventarisatie van groene landschapselementen plaatsgevonden (bosjes, bijzondere erfbeplanting, houtwallen, e.d.).

stap 1: Oriëntatiefase

- Tijdens deze eerste werkstap wordt het te volgen projectplan en het communicatieproces op poten gezet. De ambities en doelen worden doorgesproken met de werkgroep.
- Relevante stukken aan het bureau overhandigd. Het plangebied van het LOP Bergen wordt met de werkgroep vastgesteld, juist op die plekken waar stedelijke functies in een groene omgeving liggen moet hierover duidelijkheid bestaan.

- Er wordt tevens overlegd welke maatschappelijke organisaties worden uitgenodigd om deel te nemen aan het proces.
- Er wordt gebrainstormd over de hoofddoelstellingen van het LOP, waardoor Brons en partners op de hoogte raakt van de gevoeligheden van het gebied en de verwachtingen van het LOP. Tevens leren de wethouder, ambtelijke organisatie en het bureau elkaar kennen, aan de start van het gezamenlijk te doorlopen planproces.
- Bruikbare documenten en kaartmateriaal worden geïnventariseerd en uitgewisseld. Van het gebied wordt door het bureau een basiskaart gemaakt.
- Overleg: 1x overleg met werkgroep
- Communicatie: De start van het LOP wordt aangekondigd met een artikel in de plaatselijke pers. Tevens wordt een fotowedstrijd aangekondigd, waarmee bewoners uit het gebied uitgenodigd worden hun mooiste of lelijkste plek in beeld te brengen.

Stap 2: Inventarisatie en analyse

- In deze fase worden de vier pijlers onderzocht die de basis vormen voor het landschapsontwikkelingsplan:
 - een analyse van de landschappelijke kwaliteiten en de identiteit van het plangebied
 - een analyse van het bestaande beleidskader
 - de waardering van de 'streek' en de hierin voorkomende knelpunten
 - een verkenning van kansrijke uitvoeringsprojecten en mogelijke financieringsbronnen
- De resultaten van de analyse worden weergegeven op kaarten en in een rapport. De analyse geeft inzicht in de samenhangende deelgebieden, hun cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en recreatieve waarden en de identiteit en de kansen en knelpunten per deelgebied.
- De inventarisatie en analyse vormt het basisdocument van waaruit de visievorming gaat plaatsvinden en heeft de bouwstenen voor ontwikkelingsrichtingen al in zich.
- Overleg: 1x velddag met werkgroep/adviesgroep, 1x overleg met werkgroep, 1x overleg met adviesgroep
- Communicatie: organisaties en bewoners worden uitgenodigd om op diverse momenten in het planproces te participeren. Zij worden hiervan bij de aanvang van het planproces op de hoogte gesteld.

Stap 3: Ontwikkelingsrichtingen (debat en discussie)

- De doelstellingen voor de ontwikkeling van het landschap kunnen nu op basis van de analyse van de gebiedskenmerken, het beleid, de input vanuit de streek en de uitvoeringskansen helder worden geformuleerd.
- In de structuurvisie zijn reeds de grote lijnen voor de ontwikkeling van deelgebieden uitgezet. In het LOP wordt uitgewerkt op welke wijze dit gebeurt. Per thema worden daartoe twee modellen uitgewerkt (is verplicht), waardoor discussie ontstaat over de te maken keuzes en de achterliggende argumenten boven tafel komen. De thema's die worden uitgewerkt staan benoemd in paragraaf 1.3.
- Overleg: 1x overleg met werkgroep, 1x adviesgroep
- Communicatie: De ontwikkelingsrichtingen worden op een avond besproken met betrokkenen.

Stap 4: Visievorming

- De visie gaat in op de gewenste landschapsontwikkeling in relatie tot de bij stap 2 en 3 benoemde thema's en onderwerpen.
- Er ontstaat een duidelijk toetsingskader waaruit gewenste en niet gewenste ontwikkelingen in de diverse deelgebieden naar voren komen. Er wordt een kader geboden voor nieuwe initiatieven.
- In deze werkstap worden tevens gewenste projecten geformuleerd en gezocht naar financieringsmogelijkheden.
- Overleg: 1x werkgroep, 1x adviesgroep
- Communicatie: de visie wordt besproken met bevolking op een 'terugkoppelingsavond'

Stap 5: Afronding

- Als resultante van de landschapsvisie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het LOP biedt een uitvoeringskader voor een periode van tien jaar. De projecten dragen bij aan het realiseren van de visie en geven oplossingen aan de problematiek zoals die tijdens de analyse naar voren is gekomen en waarop de visie een antwoord geeft. Van elk project wordt het doel aangegeven, betrokken partijen, financiering en tijdspad.
- Aan de hand van de resultaten van de voorafgaande fasen wordt het totale landschapsontwikkelingsplan opgesteld.
- Overleg: 1x werkgroep, 1x klankbordgroep
- Na de tervisielegging volgt vaststelling door college en raad
- Communicatie: er wordt een formele inspraakprocedure gevolgd

2.2 Resultaat

Het rapport zal met toelichtende schetsen, foto's, deel- en themakaartjes een nadere onderbouwing en toelichtingen vormen op een visiekaart (1:25.000). Er wordt ingegaan op de toekomst van de kernkwaliteiten van het landschap, mogelijkheden ter versterking van de hoofdstructuur van het gebied en de doelstellingen op een concreter schaalniveau. Voor de deelgebieden wordt beschreven in hoeverre de verschillende functies binnen het deelgebied zich kunnen ontwikkelen en op welke wijze de ontwikkeling van functies zich kan voegen naar de bij het deelgebied horende landschapskenmerken. Het LOP bevat een kansrijk uitvoeringsprogramma met gewenste projecten en financieringsmogelijkheden.

In het LOP zijn voorbeelden voor nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Zij worden per thema behandeld en zijn, waar van toepassing, nader gespecificeerd naar de voorkomende patronen of structuren en landschapskenmerken. Het LOP vormt verder een toetsingskader waaruit gewenste en niet gewenste ontwikkelingen in diverse deelgebieden naar voren komen. Behalve duidelijkheid biedt de visie een kader voor nieuwe initiatieven.

H3 Projectorganisatie

Er wordt een projectgroep samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende disciplines. Het project wordt verder begeleidt door een adviesgroep. De portefeuillehouder wordt op de hoogte gehouden via de portefeuillehoudersoverleggen.

Projectgroep

De projectgroep is verantwoordelijk voor de integrale benadering en afstemming tussen de verschillende disciplines. Ook het bewaken van de kwaliteit van de planvorming is een verantwoordelijkheid. De projectleider zal de benodigde disciplines tijdig inschakelen. Er worden standaard verslagen gemaakt van elke projectteamvergadering.

Het projectteam bestaat uit de volgende deelnemers:

Projectleider	Pieter Korstanje
Landschapsarchitect	Brons & Partners
Team Vormgevers - senior vormgever	Edwin de Waard
Team Ontwikkelaars - natuur en landschap - cultuurhistorie - recreatie/toerisme (ad hoc)	Pieter Korstanje (tevens projectleider) Boukje Detmar Linda de Groot
Afdeling BOR (ad hoc)	nader in te vullen
Communicatie	communicatieadviseur

Adviesgroep

De gemeente Bergen beschikt over een adviescommissie voor ontwikkelingen in het buitengebied. Dit is het Overleg Landelijk gebied Gemeente Bergen (OLGB). In het OLGB zijn vertegenwoordigers van alle belangrijke thema's in het buitengebied verzameld (landbouw, natuur, landschap, water, recreatie). Het OLGB is daarmee bij uitstek geschikt om als adviesgroep te fungeren in het proces van het opstellen van het LOP.

Op de 'participatieladder' is een adviesgroep als volgt omschreven:

Adviesgroep (trede adviseren); deelnemers zijn gesprekspartner in het participatietraject. Zij krijgen de gelegenheid om problemen aan te dragen en oplossingen te formuleren, en deze input speelt een volwaardige rol bij de besluitvorming. De politiek kan afwijken van het advies van de adviesgroep, maar moet hiervoor argumenten aandragen.

Functie: uitwisselen van en discussiëren over oplossingen en standpunten en zoeken naar gedragen compromissen.

Bijzonderheden: de groep kiest een voorzitter uit zijn midden, heeft een adviesfunctie naar het bestuur, de ambtelijk projectleider bepaalt de agenda. De groep is zelf verantwoordelijk voor de orde, taakverdeling en kwaliteit van de adviezen/producten.

H4 Planning en budget

4.1 Planning

De subsidieverstrekker schrijft voor dat het LOP voor 1 december 2011 vastgesteld moet zijn door de raad. Gezien het feit dat er tussen vaststelling van de raad en aanlevering voor het college ca. twee maanden zit en gezien de wens tervisielegging niet in de zomervakantie plaats te laten vinden, dient het concept LOP eind mei gereed te zijn.

Maand	Activiteit	Product
februari.2011	Start	Startnotie
februari/maart	Inventarisatie/analyse	
maart/april	Visie/maatregelen	
eind mei	Vaststelling LOP door college gereed voor inspraak	1 ^e Concept LOP
juni/juli	inspraak	
augustus	Verwerken inspraakreacties	Nota van inspraak
september	Vaststelling college	2 ^e Concept LOP
november 2011	Vaststelling raad	Definitief LOP

4.2 Budget

Projectkosten

De projectkosten zijn in onderstaande tabel verwerkt:

Omschrijving	BEDRAG	BEDRAG	BEDRAG	totaal
	2009	2010	2011	
Kosten				
Landschap N-H	€ 19.150,40	€ 6.587,60		
Brons & Partners	€ 26.502,-		€ 68.022,-	
totaal kosten	€ 45.652,40	€ 6.587,60	€ 68.022,-	€ 120.262,-
Inkomsten				
Subsidie			€ 60.131,-	
totaal inkomsten			€ 60.131,-	€ 60.131,-

In 2009 heeft bureau Brons & Partners reeds opdracht gekregen voor het opstellen van het landschapsontwikkelingsplan. De gemaakte kosten in 2009 betreffen een eerste aanbetaling conform offerte.

In 2009/2010 heeft als voorbereiding op het plan een inventarisatie plaatsgevonden van groene landschapselementen. Deze inventarisatie is uitgevoerd door Landschap Noord-Holland.

De inkomsten bestaan uit de subsidie (max. 50%) die de gemeente krijgt (mits het plan voor 1 december 2011 is afgerond).

Personele inzet

Personele inzet gemeente Bergen:

Omschrijving	uren
Pieter Korstanje	325
Edwin de Waard	40
Boukje Detmar	40
Linda de Groot	20
Vertegenwoordiger BOR	20
Communicatieadviseur	30

4.3 De risico's

De subsidieverstrekker (Ministerie van LNV) heeft aangegeven dat vóór 1 december 2011 het landschapsonwikkelingsplan door de raad moet zijn vastgesteld, omdat anders de subsidie komt te vervallen. Uitstel is niet mogelijk omdat reeds eenmaal uitstel is verleend. Omdat de doorlooptijd van het proces hierdoor ambitieus is, zijn verschillende maatregelen genomen. Zo heeft Bureau Brons & Partners haar planning aangepast aan de gewenste doorlooptijd. De keuze om de OLGB te verzoeken als adviesgroep te fungeren maakt dat er geen tijd verloren gaat met het samenstellen van een nieuwe adviesgroep. Door de raad tijdig te informeren over de voortgang van het project en behaalde resultaten wordt onnodige vertraging in het vaststellingstraject voorkomen.